

KRISLAI

Argi Temsta Lietuvio Samonė?
99,000 Nelaimių.
Tiesa, Dar Tik Pradžia.
Labai Gražiai Atsiliepia.
Rašo A. B.

Nemanykite, kad mūsų broliai ir seserys Lietuvoje stovi ant vietos. Nereikės tų baiky. Jie progresuoja. O to labai bijo dvasiškija. Taip bijo, kad ir paslėpti savo baimės nebegali.

Štai kunigų žurnale "XX Amžius" tulas kunigas Ragauskas rašo apie "dechristianizaciją Lietuvoje". Lietuvos žmonės nebeklausą kunigų. O kas blogiausia, pasak kun. Ragauskos, kad jie pradeda nebebijoti bažnyčių baubų.

"Dievo baimė anksčiau (pav., prieš didįjį karą)", sako kun. Ragauskas, "buvo įsisunkusi į lietuvių psichiką". Tai buvo pui-ku kunigams. Tada, girdi, "kunigams... pakakdavo pagrūmoti pragaro kančiomis bei Dievo rustybe ir žmonėms tas padarydavo didelį įspūdį".

Bet praėjo tie kunigų rojiški laikai. "Po didžiojo karo pakitėjo mūsų gyvenimo sąlygos", sako jis. "Baimės jausmas nyksta, jo vietoj kyla savo asmens vertės pajautimas". O kada žmogus savo asmens vertę pajaučia, tai jo nebeįsigąsina burtai ir prietarai. Tai didžiausia nelaimė kunigų.

Tai reiškia, kad žmogus pradeda pats geriau valgyti, vietoj kunigui sviestelį ir smetonėlę paaukoti. Štai kame pamatas to baisaus kunigų susirūpinimo. Ir pats kun. Ragauskas to neslepia. Jis sako:

"...tuo tarpu mylėti jo dar neišmoko. Nebėra tat aktinio, kuris jį verstų religingų būti. O kai Dievo nebebaus, tai kuriem gi galim bėpasninkauti, kam čia šventadieniai bėgerbti, kam bažnyčion eiti,—geriau juk visą pieną į pieninę išvežant socialai bei riebiai valgyti kasdieną, pamojant ranka į Bažnyčios pasninko įsakymą; o šventės dieną geriau pamiegoti ar neprispėjamų darbų padirbėti ir t.t."

Taigi, ne temsta lietuvių samonė, bet švinta, skaidrėja. Lietuvis pasiiluosuoja nuo kunigijo jungo.

Pereiti metai nebuvo laimingi daugeliui žmonių. National Safety Council sako, kad pernai Amerikoje žuvo 99,000 žmonių visokiuose nelaiminguose atsitikimuose. O pavojingai sužeista 365,000. Automobilai nusinešė didelę dalį tų gyvybių, būtent, 36,400. Niekados pirmiau jie tiek gyvasčių nesužėdė.

Beveik visos kitos gyvastys žuvo pramonėje, dirbtuvėje. Jos tapo sumaltos į kapitalistų pelnus.

"Laisvės" vėjus dar tik prasi-dėjo, tai dar negalima daug kas pasakyti. Bet štai kas galima. Vajaus pradžia parodo, kad ir šiomet, kaip visuomet pirmiau, prie darbo stvoja tikrai maža grupelė drąsulių, pasišventėlių. Masė dienraščio skaitytojų nedalyvauja vajuje.

Tas negerai. Tas taisytina. O tai pataisyti gali tikrai patys skaitytojai. Labai gražus oba-lasis: "Nors po vieną naują skaitytoją kiekvienas senas skaitytojas".

Nepaprastai gražiai ir nuoširdžiai lietuviai remia Ispanijos laudies kovą prieš fašizmą. Be jokios didelės agitacijos, be jokios gaudingų prašymų, jie nepamiršta savo klasinių brolių Ispanijoje. Mūsų klasinis solidarus nepripažįsta jokių ru-bežių.

Tų aukų būtų dar daugiau, jeigu nebūtų buvę prezidentinių rinkimų kampanijos, kurią irgi reikia remti, kuri irgi lygiai svarbi. Abu lygiai svarbūs tiks-

Darbo Žmonių
Dienraštis

Kaina \$5.50 Metams
Brooklyne \$7.50
Metams

LAISVĖ

THE LITHUANIAN DAILY

Visų Šalių Darbininkai,
Vienykite! Jūs Nieko
Nepralaimėsit, Tik Re-
tezius, o Išlaimėsit
Pasaulį!

No. 238

Telephone STagg 2-3878

Brooklyn, N. Y., Penktadienis, Spalis (October) 9, 1936 Pavienio Numerio Kaina 3c. Metai XXVI, Dienraščio XVIII

Sovietai Padėsia Ispanijai

Bedarbis Paleido Sau Kraują Baltajame Rūme

WASHINGTON. — Bedarbis elektrininkas J. D. Wilson atėjo į Baltojo Rūmo priemonę ir prie prezidento Rooseveltto raštinės durų persiplovė sau abiejų rankų riešus. Jeigu ne greitai medikalė pagelba, būtų miręs nuo kraujo nubėgimo. Tuomi Wilson norėjo atkreipti dėmesį į savo desperatišką padėtį.

SSRS SUĖMĖ RADEKĄ TROCKIO PADEJĖJĄ

MASKVA. — Sovietų prokuroras Andrius Višinskis patvirtina pranešimą, kad yra areštuotas Karl Radek, paskilbes laikraštiniis rašytojas. Sako, yra gana įrodymų, kad Radekas žinojo, kai Zinovjev, Kamenev ir kiti trockininkai darė sąmokslus nužudyti Staliną, Vorosilovą ir kitus Sovietų vadus. Jis taipgi išanksto žinojęs apie sąmokslą ant S. Kirovo gyvybės, kuris buvo nušautas 1934 m. Bet Radekas, dirbdamas Sovietų vyriausybės organe "Izvestijose", slėpė tuos žmogžudžių suokalbius.

Browderio \$50,000 Byla Prieš Areštuotojus

TERRE HAUTE, Ind. — Komunistų kandidatas į prezidentus, Earl Browder užvedė bylą prieš miesto majorą S. Beecheri ir policijos galvą J. C. Yates, reikalaujamas iš vieno ir kito po \$25,000 atlyginimo Kom. Partijai už tai, kad jiedu suardė Browderio masinį mitingą ir prakalbą per radio rugs. 30 d. Tie ponai areštavo Browderį neva kaip "valkatą" ir išlaikė jį kalėjime virš 25 valandų, idant jis negalėtų kalbėti nei per radio nei masiniame susirinkime tą dieną.

lai, nes abu reiškia tą patį, būtent, kovą prieš fašizmą ir reakciją. Ypatingai dabar, kuomet rinkimų kampanija pasiekė kritišką laipsnį, kuomet ji eina prie užbaigos ir tuomet Komunistų Partija taip sunkiai turi grumtis su finansine problema, jokiū būdu neprivalome šį klausimą padėti į šalį.

Literatūros Draugijos ir Lietuvių Darbininkų Susivienijimo kuopoms buvo išsiuntinėtos kuopų knygtės. Ką su jomis padarėte, draugai? Kodel tik iš kelių kuopų atsiliepta su pinigais? Kur didžiama kuopų? Darbas neatidėliojamas. Ateikite Komunistų Partijai talkon.

D-go Earl Browderio Ryžtas Atsisaukimas Į Komunistų Partiją

Milioni žmonių jau girdėjo mūsų tikslus šioj rinkimų kampanijoj. Dar niekada pirmiau Komunistų Partija neperstatė mūsų siekimų plačioms minioms kaip dabar; ir atsiliepiamas į mūsų politiką šiųose rinkimuose yra labai džiuginantis. Vyriausias klausimas, kurį mes pastatėme žmonėms Amerikoje—tai kelias linkui pažangos ar reakcijos—ir šį klausimą jau pradeda suprasti milijonai gyventojų.

Net dar didesni liaudies sluogsniai pradeda suprasti, jog sekamas žingsnis kovoj prieš vis augantį fašizmo pavojų yra subudavimas plataus paprastų žmonių fronto — Farmerių-Darbo Partijos, idant galima būtų išlaikyti ir praplėsti mūsų laisves ir bent kiek užtikrinti minioms ekonominį gyvenimą.

Pažangiausi darbininkai supranta, jog šitokia suvienyta kova, o ne tuščias šnekėjimas yra kelias, kuris, galų gale, veda prie nuvertimo kapitalistinės išnaudojimo sistemos ir į socializmą.

Bet, panagrinėjus veikimą mūsų Partijos organizacijų, pasirodo, jog mes pilnai nepasinaudojame iš to augimo mūsų Partijos intakos ir iš žmonių susidomėjimo mūsų balsu.

Visa mūsų rinkimų kampanija buvo suorganizuota remiantis tuom, kad bus sudarytas tam tikras fondas; taigi finansų rinkliavų nusilpimas ir stato pavojun šią kampaniją. Daugelį ko mes esame nuveikę jau skolintais pinigais. Bet mes negalime eiti toliau, jeigu negausime kiek reikiant finansų.

Mes įžengiame į paskutinį laipsnį šios rinkimų kampanijos. Kiek ir kaip mes pasidabuosime per kelias liekamas dar savaites, nuo to priklausys mūsų pasekmės.

Todel mūsų darbas nuo šiol turi būti geriau suorganizuotas. Kiekviena Partijos organizacija, kiekvienas narys turi visomis jėgomis mestis į rinkimų kampaniją.

Dabar mes turime kiekvienoj darbvietėj, kiekvienoj darbo unijoj ir kitose darbininkų organizacijose suburti savo spēkas, kad patrauktumėm minias į savo pusę. Turime suorganizuoti vaikščiojimą po namus, mūsų literatūros skleidimą ir asmeniškų pasikalbėjimus su balsuotojais.

O vienas iš būtiniausių ir svarbiausių dalykų šiame organizaciniame darbe—tai turime sukelti mūsų rinkimų kampanijos fondą. Jeigu to nepadarysime, negalėsime toliau eiti pirmyn. O mūsų Partija negali leistis, kad taip atsitiktų.

Finansų sukėlimo vėjus turi būti be atidėliojimo ir nuodugniai pravestas. Tada reiškia:

1. Patiems paaukoti ir iš kitų rinkti vienos dienos uždarbį bėgyje vienos savaitės.
2. Surengti mitingus kiekvienoj kaimynystėj, mieste ir organizacijose, kad gauti Partijai finansų; suruošti tuo tikslu ir radio pramogas, kurios šiuo atžvilgiu pasirodė naudingos.
3. Pasmąrkinti rinkliavas, pardavinėjant kuponų knygtes, veikliai dalyvaujant "tag" (rinkliavų) dienose ir naudojant kitus tinkamus būdus rinkimui aukų tarp didėjančio rato mūsų pritarėjų.

Aš šaukiu ir raginu visus mūsų Partijos organizatorius ir kiekvieną narį pasimti ant savęs asmenišką atsakomybę už mūsų kampanijos pavykimą.

Mes visi būtume atsakingi, jeigu mes neatsilieptume į dabartinio momento reikalą. Bet mes neturime apsilieisti savo pareigose. Mes turime supažindinti su mūsų programa kiekvieną vyrą ir moterį Jungtinėse Valstijose.

Geriau imkime ant savęs atsakomybę už PASISEKIMĄ šios svarbiausios kampanijos.

EARL BROWDER.

Ispanų Fašistai Atmušti Švedas Lakūnas Nukrito Vandenyn Ties Airija

LISBON, Portugalija. — Ispanijos fašistų komandieriai garsinasi, kad jie pasivarė arčiau linkui sostinės Madrido keturiuose frontuose.

Bet liaudies milicininkai skaudžiai atmušė fašistus atgal ties Santa Cruz.

LONDON. — Iš Amerikos į Švediją skridęs švedas lakūnas Kurt Bjorkvall nukrito su lėktuvu į vandenyną spal. 7 d. Airijos pakraštį. Jam išsibaigęs gazolinas. Lakūną išgriebė arti pasitaikęs francūzų laivas "Imbrin".

Reakcionerės Senės Prieš Browderio Radio Kalbas

ROCHESTER, N. Y. — Atžagareiviškos senės iš Amerikos Revoliucijos Dukterų organizacijos mušė telegramą į Washingtoną, reikalaujamos uždraust per radio kalbėti drg. Browderiui, Kom. Partijos kandidatui į prezidentus, ir visiem kitiem komunistam, kaip "maištininkam." Pasirodo, kokios jos "revoliucionierės."

LENKIJOS VALDŽIA NORI IŠVYTI ŽYDUS

GENEVA. — Lenkijos delegatas Komarnicki Tautų Lygos susirinkime spal. 7 d. atsisaukė į valstybes, kad surastų vietą, kur Lenkija galėtų išsiųsti "didelį perviršį" savo žydų. Sako, vienos Palestinos tam neužtektų. Nes Lenkijoje esą 3.500,000 žydų, o jie dar, girdi, sparčiai veisiasi.

Al. Landonas Atakuoja Ex-Kareivių Bonus

TOPEKA, Kansas. — Republikonų fašistinis kandidatas į prezidentus Landon, spal. 7 d., savo kalboj smerkė Rooseveltto valdžią, kad jinai nepasistengė atvesti tuojautinio bonų išmokėjimo veteranams pasaulinio karo. Jis sako, kad \$1,500,000,000 bonų išmokėjimas tai esanti "pragaištinga" našta šalies iždui.

Townsendas Jau Remia Landoną Kandidatūrai

SAN FRANCISCO, Cal. Dr. F. E. Townsend, vadas savotiškų pensijų judėjimo seniams, spal. 7 d. atsisaukė į savo sekėjus Californijoj, kad remtų Landoną, fašistinę republikonų kandidatą į prezidentus. Pirmiaus jis flirtavo su Lemke ir kun. Coughlinu.

EXTRA

Burgos, Ispanija, spal. 8. — Fašistų karo laivai bombardavo Ispanų respublikos prieklaukų miestus Barceloną ir Valenciją.

Haifa, Palestina, spal. 8. — Nepaprastai smarkiai kertasi 200 arabų sukilėlių su anglų kariuomene Carmel priekalnėse.

Sovietai Negalės Būt Bepusiški, Jeigu Kiti Vis Rems Fašistus

TAIP SOVIETŲ ATSTOVAS PAREIŠKĖ BEPUSIŠKUMO KOMISIJOJ LONDONE

MASKVA. — Jeigu Hitleris, Mussolinis ir Portugalijos valdžia tuoju nenustos ginklavusios Ispanų fašistus, tai Sovietų vyriausybė jausis laisva teikti pagelbos Ispanijos Liaudies Frontui prieš fašistus. Tokia yra prasmė pareiškimo, kurį Sovietų atstovas, Samuel Kagan spal. 7 d. įteikė tarptautinei bepusiškumo komisijai Londone. Ši komisija iš įvairių šalių atstovų susidarė tuo tikslu, idant sutarėt užsienius nuo kišimosi į naminį Ispanijos karą tarp fašistų ir respublikos valdžios.

Bet Hitleris ir Mussolinis nesilaiko savo "bepusiškumo" prižado ir tebeginkluoja Ispanijos fašistus. Portugalija, kuri neva išreiškė pritarimą bepusiškumui, virto tikra Ispanų fašistų karo stovykla.

Irodymai

Sovietų atstovas privedė tokius įrodymus, kaip Mussolinis ir Hitleris ginkluoja Ispanijos fašistus:

Rugs. 10 d. per Portugaliją buvo tavoriniu traukiniu atvežta fašistam į Seville visos dalys pilnai subudavot 14 lėktuvų. Tos karo lėktuvų dalys buvo atsiųstos iš Hamburgo, Vokietijos.

Rugs. 20 d. atskrido 12 didelių Vokietijos lėktuvų į Tetuaną, fašistų valdomoj Ispaniškaj Morokkoj. Paskui tie lėktuvai gabeno fašistų karių užsieninius legionierius kovai prieš Ispanijos respubliką.

Rugs. 27 d. per Portugalijos rubežių buvo pervežta Ispanijos fašistam krovyns nuodingų dujų ir kitų karo pabūklų iš Italijos.

Per Portugalijos sieną dar ir dabar tebėra gabenama ginklai ir amunicija Ispanijos fašistam, kaip kad parodė mačiusieji liūdytojai, kurie liūdi bepusiškumo komisijai. Tą patvirtina ir daugelis laikraščių korespondentų.

Ispanų fašistai turi vokiškus ir itališkus tankus ir bombinius orlaivius, kurių Ispanijos armija neturėjo pirm fašistų sukilimo.

Tarp orlaivių, kuriuos žemyn nušovė Ispanų liaudies milicininkai, devyni buvo Vokietijoj pastatyti su

"Henkel" kompanijos ženklai.

Vokietijos ir Italijos lėktuvai dar ir dabar tebegabena fašistam karius iš Ispaniškios Morokkos per Gibraltarą.

Portugalijoj Ispanų fašistai muštruojami ir apginkluojami.

"Sovietų vyriausybė negali sutikti, kad bepusiškumo sutartis būtų naudojama tik kaip skraistė, po kuria tūli šios sutarties dalyviai duoda karinę taiką Ispanijos fašistams prieš teisėtą valdžią.

"Ryšj su tuom Sovietų valdžia yra priversta pareikšt, kad jeigu minimos sutarties laužymas tuoju nebūs sustabdytas, tai Sovietai jausis laisvi nuo bet kokių pareigų, plaukusių iš tos sutarties."

Anglija Nedrausianti Fašistinių Paradų

LONDON. — Anglijos vidaus reikalų ministeris John Simon spal. 7 d. atmetė darbičių ir komunistų reikalavimus uždraust fašistams daryt demonstracijas-paradas, kurstančius prieš žydus ir prieš klasinius kovingus darbininkus. Ministeris pasiaiškino, būk Anglija turinti ir toliau duot "visiem" žodžio ir susirinkimų laisvę.

Ispanijos Respublika Laimės, Sako Sovietų Konsulas

BARCELONA, Ispanija. — Pokilyje, surengtame laikraščių korespondentams, naujas Sovietų konsulas Ant. Ovščenko pareiškė, kad Ispanijos respublika laimės pergalę prieš fašistus.

Laivo Streikieriai Suimti Neva Kaip "Sukilėliai"

SEATTLE, Wash. — Kai sustreikavo tavorinio laivo "Tanana" jūrininkai ir darbininkai, reikalaujanti, kad jiems būtų mokama tiek algos, kiek buvo sutarta, kapitonas tuoju pasisaukė karo laivyno jūreivius ir areštavo streiko vadus, neva kaip "sukilėlius."

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY PUBLISHED BY

The Laisve Inc.

every day, except Sunday

EN EYCK STREET, BROOKLYN, NEW YORK

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	\$5.50
Brooklyn, N. Y., per year	\$7.50
Foreign countries, per year	\$7.50
Canada and Brazil, per year	\$5.50
United States, six months	\$3.00
Brooklyn, N. Y., six months	\$4.00
Foreign countries, six months	\$4.00
Canada and Brazil, six months	\$3.00

Entered as second class matter March 11, 1924, at the Post Office at Brooklyn, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

Provokatorių Balsas

I mūsų rankas pateko mimiografu išspausdintas lapelis, dalinamas Lietuvoje, po kuriu pasirašo: "Revoliucinė Lietuvos darbininkų ir darbo valstiečių Sąjunga." Lapelis, matyti, išleistas Smetonos valdybos suklaidinimui žmonių. Kiekvienas, kuris kiek tiek seka politiką, tai sužinos, perskaitęs lapelį. Tame provokaciniame žvalgybos "dokumente" randame: "Nesileiskime apgaudinėjami. Jokio buržuazinės valdžia, kokiomis ji formomis nesidangstyti, ar ji bus 'demokratinė' ar diktatūrinė, darbininkams ir darbo valstiečiams yra nepakeliamas."

Kitur tam pačiam žvalgybos "dokumente" raginama: "Mes turime organizuoti streikus... vykdyti sabotužus."

Revoliucinis darbininkas, komunistas ar socialistas, turįs durnų dalykų neskelbė ir neskelbia. Tai žvalgybos išgalvoti perlaip. Tas parodo, kad Smetonai gan prastai, jeigu tokių priemonių tenka griebtis.

Jiems Tikslas Pateisina Priemonės
"Vilnis" rašo:

Mes jau nurodėme, kaip Chicago's Daily News pasmerkė Earl Browderio areštavimą. Browderis areštuotas remiantis tuo įstatymu, kuriuo areštuojama pabastas. Daily News pareiškė, kad tas kaltinimas "yra patalimas". Browderis nepapildė jokio musikalimo.

Klerikalų Draugas įdėjo areštuotojo pavardę ir parašė, jog Browderis "suimtas už kurtymą gyventojų prieš šalies vyriausybę".

Negalima manyti, jog Draugo redaktoriai nesuprastę angliško žodžio "vagrancy." Mes manome, kad p. Šimutis tiek visgi supranta angliškai. Suimti už "vagrancy" reiškia suimti už "bastytą".

Taiigi, taip rašydamas Draugas bjauriai meluoja.

Draugas taipgi pažemina savo skaitytojus, manydamas, kad jie nesupranta nieko ir paims melą už teisingą informaciją. Juk angliškai laikraščiai plačiai rašė ir aiškino kokių "kaltinimų" Browderis suimtas.

Sis melas nėra pirmas, negi bus paskutinis.

Tasai klerikalų organas yra melų maišas, o ne laikraštis.

Panašios taktikos laikosi ir kitas kunigų leidžiamas laikraštis, "Darbininkas." Išvydamas apie Ispaniją, jis nuolat meluoja savo skaitytojams, būk fašistai-sulėliai ten yra tikroji valdžia, "žmonių atstatyta," o respublikos valdžia esanti "zurbatorinė!"

Neatkeičia

Aukštasis Abo (Suomijoje) teismas patvirtino žemesniojo teismo nuosprendį d. Antikaineno reikale. Jis nusmerkiamas visam amžiui kalėti ir atimama iš jo (visam amžiui) pilietinės teisės.

Toks žiaurus nuosprendis parodo itin žiną Suomijos valdančiosios klasės prieš kovotoją-komunistą Antikainen. Pastarasis yra didelis veikėjas, kovotojas prieš fašizmą ir reakciją, dėlto reakcinis teismas matė reikalo tokią sunkią pabaudą ant jo uždėti.

Fašistai Garsinasi

BURGOS, Ispanija.—Fašistų komandirai garsinasi, kad "nuo respublikiečių ties Bargas 5 mylios į šiaurę nuo Toledo, ir arti Huescos; kad sunaikinę Ispanijos valdžios lėktuvus ant Toledo ir pagrobę 30 jos karinių trokų ties Alcala la Real.

Asistatydino "Štukorius"
Pittsburgho Majoras

PITTSBURGH, Pa.—Asistatydino šposininkas miesto majoras Wm. N. McNair. Andai jis per savaitę smuiku grojo viename vokiečių teatre; sykį jaučiu jodinėjo gatvėmis; kartą buvo areštuotas už tariamą neteislingą \$100 iškolectavimą.

Julius Goembos

Tiesa, pranešimai skelbia, d. Antikainen dar gali apeliuoti į šalies augščiausį teismą, bet klausimas, ar jis ten ką laimės. Prisieis kalėti, kol Suomijos darbo žmonės atidarys jam katorgos duris.

Siomis dienomis numirė Julius Goembos, Vengrijos premjeras. Per pastarųjų metų eilę jis vaidino žymią rolę tos šalies politikoj. Goembos — karjeristas. Kadaise jis buvo prisišliejęs prie Kario valdžios (dar pirm Sovietų valdžios paskelbimo). Iš ten persimetė į monarchistinę veiklą. Paskui patapo Horthy valdžios šalininku ir juo buvo iki savo mirties.

Jis buvo aštrus budelis: kardu ir šautuvais naikino kovotojus prieš fašizmą. Artimai bendradarbiavo su Italijos fašizmu; ne svetimas buvo jis ir Hitleriui.

Jo vardas pasiliks kaip laisvę mylinčių žmonių nevidono vardas, kaip reakcijos šalininko.

Ar po Goembos mirties Vengrijos užsieninė politika pasikeis? Abejojama. Menama, kad laikinai paskirtasis Goembos sėbras, Kolman Daranyi, pasiliks valdžios priešakyje ant ilgiau ir tės tą pačią užsieninę politiką, t. y., bandys laikyti prislejojęs Vengriją prie Italijos ir Vokietijos pastarųjų kovoje su demokratinėmis šalimis ir Sovietų Sąjunga.

Budrys --- Generalinis Konsulas

Tautininkų spauda praneša, kad Amerikoje Lietuvos generaliniu konsulu Smetona paskyrė (vietoj Žadeikio) J. Budrį, kuris atvykęs į Jungtines Valstijas. Toji spauda p. Budriui nesigali, aišku, komplimentų. Be kitų jo "tautai nuopelnų" pridėdama tas faktas, kad jis "nepriklauso prie partijų." Jeigu tuo galima matuoti patrioto nuopelnus, tai, nesuprantama, kuriais sumetimais ta pati tautininkų spauda kelia į padangas "tautos vadą" (Smetoną) ir jo sėbras, smaugiančius Lietuvos liaudį? Juk jie yra partijiniai. Jų partija — tautininkų-fašistų partija — šiandien engia Lietuvą.

Matyt, p. Budrys yra uolus tautininkų partijos šulys, tik nekėnėja revoliucinių ir demokratinų partijų. Dėlto jis tautininkams "didvyris."

Kodėl Smetona nelaike generaliniu konsulu p. Daužvardžio, šiuo tarpu einančio tas pareigas, — sunku pasakyti.

So. Bostoniečiai Davė Pavyzdį

South Bostono draugijų komitetas, išrinktas prieš Clevelando Kongresą, suruošė (pereitą sekmadienį) didelį masinį mitingą padėjimui Ispanijos respublikos gynėjams, kovotojams su fašizmu. Sakė kalbas: visuomenės veikėjas adv. F. J. Bagočius, "Keleivio" redaktorius St. Michelsonas ir "Laisvės" redaktorius R. Mizara. Aukų Ispanijos kovotojams surinkta apie \$70.00! Nuotaika publikoj buvo puiki.

Sis south bostoniečių žygis gali būti pamoka kitoms lietuvių (ypačiai didesnėms) kolonijoms. Juk daugelyj vietų mes turime Clevelando Kongreso komitetus, tačiau So. Bostone, berods, pirmas buvo suruoštas masinis mitingas tokiu svarbiu dalykui paremti.

Chicago, Brooklyno ir kitų didžiųjų lietuvių kolonijų veikėjai, pritarią Ispanijos respublikos gynėjams, guldantiems savo galvas kovoje su fašizmu, turėtų pasekti south bostoniečių pavyzdžiu. Turėtų ant greitųjų suruošti masinius mitingus, pakviesti abiejų sriovių (socialistų ir komunistų, o jei kur atsirastų, kalbėtojus ir daryti viską išjudinimui lietuvių visuomenės teikimui Ispanijos didvyriams paramos.

Remkim Ispanijos demokratijos gynėjus ne tik žodžiais, bet ir darbais!

Fašistai Baigė Pasmaugti Nefišistines
Mokslo Įstaigas Lietuvoje

I.

Lietuvoje savo laiku veikė privačių mokyklų bei mokslo įstaigų tinklas. Jas išlaikydavo įvairios organizacijos, būreliai bei draugijos. Tarp kunigų, jėzuitų ir kt. išlaikomų privatių mokslo įstaigų veikė nelabai skaitlingų neklerikalinių organizacijų išlaikomų mokslo įstaigų eilė. Bet pradžioje kademams, o vėliau tautininkams pradėjus visuotiną puolimą prieš progresyviąsias ir antifašistines sroves, smūgis po smūgio tos mokyklos būdavo sudaužomos.

Viena pirmųjų krito Marijampolės realinė aukštesnioji mokslo įstaiga, išlaikoma Liet. Mokytojų Prof. Sąjungos.

Paskui sekė eilė Kedainių seminarijai ir gimnazijai. Ją likvidavus mokiniai išsišlavė, kiti turėjo mesti mokslą, jos direktorius buvo perkeltas į Šiaulių suaugusiems gimnaziją. Bet Stankevičius ir čia neilgai išsilaikė: Šiaulių suaugusiems gimnazija (privatinė) 1929 m. buvo uždaryta. Apie jos uždarymą plačiau rašiau minėdamas V. Bielskį.

M. prof. sąjungos išlaikoma gimnazija bebuvo likusi tik Kaune: Mokytojų prof. sąjungos gimnazija suaugusiems.

Gimnazijos suaugusiems buvo nepaprastai naudingos liaudžiai: a) galėjo baigti mokslus tie, kuriems su-trukdė ji baigti karas, b) galėjo mokytis tie, kurie po karo kuriantis pramonei, istaigoms ir kt. turėdami kokį darbą, negalėjo be mokslo darbe išsilaikyti; c) galėjo mokytis ir tėti mokslą tarnautojai, kareiviai, net laisvieji klausytojai universitetuose, kuriems reikėjo baigiant universitetą pristatyti gimnazijos baigimo atestatą; d) galėjo mokytis darbininkai ir valstiečiai, nes mokslas dažniausia eidavo vakarais, kai žmogus nuo kitų darbų atliekamas.

Bet tos naudingos įstaigos viena po kitos fašistų buvo naikinamos. Paskutinioji šiomet krito Mok. prof. sąjungos gimnazija suaugusiems Kaune ir Kauno "Pavasario" aukšt. komercijos mokykla suaugusiems.

Fašistų "švietimo" ministeris Tonkūnas išleido įsakymą:

"Kauno 'Pavasario' aukštesniosios komercijos mokyklos suaugusiems ir Kauno Lietuvos mokytojų profesinės sąjungos gimnazijos suaugusiems — mokytojų, tarnautojų ir mokinių valstybinių mokyklų mokytojų, tarnautojų ir mokinių teisės nuo š. m. rugpj. 1 panaikinti, t. y. valst. teisės atimamos."

Tai įsidėmėtinas faktas užsienio lietuviams, kuriems fašistai per visokias Vilniui vaduoti sąjungas ir kitas pinkles rėkia, kad Lietuva kultūrinama, o Lenkijoje lietuvių mokyklos persekiojamos (kas, žinoma, tiesa). Bet fašistai persekioja ir smaugia Lietuvoje lietuviškas mokslo įstaigas.

Tuo tarpu kai šias realines, komercines mokslo įstaigas, kur būdavo sustiprintai dėstoma — matematika, gamta, bei svietimosios

kalbos — uždarinėja, — klerikalinėms vienuolių kazarinėms paverstoms gimnazijoms su lotynų kalbos, dogmatikos ir kt. sustiprintu dėstymu fašistas Tonkūnas suteikė valstybines teises:

Kauno jėzuitų gimnazijai, Kauno seserų Kazimieriečių gimnazijai, Kretingos pranciškonų gimnazijai, Marijampolės marijonų gimnazijai, Prienų "Žiburio" gimnazijai, Šakių "Žiburio" gimnazijai, Svėkšnos "Saulės" gimnazijai, Pagėgių

Kristijono Duonelaičio vardo gimnazijai ir Šilutės viduriniojo mokyklai, ir Šėduvos "Saulės" progimnazijai.

Taiigi, kai pirmosios pri-smaugtos — jėzuitų ir davat-kų bei kunigų draugijų "Žiburio" (Suvalkijoje) ir "Saulės" (Aukštaitijoje, Žemaičiuose) gimnazijoms suteiktos visokios teisės ir pinigai. Šios pastarosios gimnazijos tėra tik priedas prie vienuolių, kunigų seminarijų ir misijonierių mokyklų užsienyje.

Taiigi, šitoks fašizmo-klerikalizmo bendras frontas švietimo srityje. Apie vienuolių mokyklų vidujinę būklę parašysiu vėliau. 19-IX-36.

"KUNIGŲ SKERDYNĖS"

Po tokio antgalvio Chicago "Draugas" parašė editorialą ir bando savo skaitytojus įtikinti, kad Ispanijoje Liaudies Fronto kovotojai vien Alcazare "žvėriškai išžudė 600 kunigų". Žinoma, kad tai melas. Buržuazija, fašistai ir kunigija daug kartų skelbė bjaurių melų apie Ispanijos Liaudies Fronto kovotojų "žiaurumą." Jie skelbė, kad Irune būk liaudies kovotojai išžudė 1,200 fašistinių imtinių. Paskui patys pripažino, kad nei vienas nebuvo nužudytas. Vėliau skelbė, kad būk liaudies kovotojai Alcazarą minomis išsprogdino ir išžudė 1,200 fašistų, 600 moterų ir vaikų. Bet kada fašistai užėmė Toledo miestą, pasigrobė Alcazarą, tai patys paskelbė, kad nei vienas vaikas ir moteris nebuvo, kad laike virš dviejų mėnesių Alcazaro apgulimo ten mūšiuose žuvė tik apie 80 fašistų karių. Daug buvo melo prieš liaudies fronto kovotojus. Daug dar jo ir bus.

"Draugas" išvien su darbininkų klasės neprietelais šmeižė laike rusų darbo žmonių revoliucijos bolševikus, jis ir dabar dar kartu su Lietuvos laisvės priešais Vokietijos hitlerininkais skelbia apie Sovietus visokius melus.

"Draugas" sako, kad būk Ispanijos liaudies fronto kovotojai kunigus žudo už tai, kad būk kunigai "skelbia taiką, artimo meilę, padeda palaikyti tvarką." Kas del "taikos ir meilės", tai jau žinoma, kokia kunigų "taika". Romos popiežius pakviesė Italijos karą prieš

Ethiopiją, o katalikai kunigai vyko į frontą ir pasistatė ant tankų, armotų altorius laikė fašistų kareiviams mišias, šventino ginklus, laimino juos žudyti nekaltus ethiopus. Tokia kunigiska "taika".

Antroji dalyj sakinio "Draugas" sako: padeda palaikyti tvarką". Kas gi yra tas kunigiškas "padėjimas palaikyti tvarką"? Nagi caro laikais jie kurdė tamsių žmonių išdaviničių caro šnipams tuos, kas prieš carą kovojo, nes jų supratimu kovotojai griovė tvarką, kovojo prieš dievo pastatytą valdoną. Dabar Ispanijoje kunigai ne tik eina išvien su fašistais prieš Liaudies Frontą, prieš liaudies laisvę, kursto mažiau susipratusių žmonių prieš išrinktąją valdžią, bet net su ginklais gelbėja fašistams. Lenkų laikraštis "Ilustrovany Kurjer Codzienny" rašo, kad Ispanijos kunigai organizavo kryžiuočius karui prieš Liaudies Frontą. Tų kryžiuočių jau yra apie 30,000. Jie, kaip ir senovėje, ant krūtinės turi didelį kryžių ir juostą su juodu kryžium. Tuos naujus kryžiuočius pašventino Pompelunos katalikų vyskupas ir jiems savo kalbą pareiškė:

"Nešaukiu jus į paprastą karą, bet į kryžiaus karą." Gi tas lenkų laikraštis toliau rašo:

"Kryžiuočių su ginklu rankose, eilėse, kaujasi keliasdešimtis katalikų kunigų."

Tai ką "Draugas" mano turi daryti Ispanijos liaudies kovotojai, kada katali-

kai kunigai apgynimui savo turtų ne vien jau pamokslus prieš valdžią sako, bet organizuoja kryžiuočius, patys imasi už ginklo ir eina karan? Žinoma, kad kare žūva kiek ir kunigų. Bet paleistas paskalas, būk Alcazare išžudyta 600 kunigų yra grynas melas ir prasi-manymas, kad kursčius tikinčiuosius darbininkus prieš Ispanijos liaudį, jos laisvės ir nepriklausomybės gynėjus.

Ispanijoje daug ir tikinčių žmonių kaujasi prieš fašistus. Parlamente katalikų baskų atstovas Jose Maria Irujo štai kaip pareiškė:

"Mes, baskai, esame su jumis šioje kovoje prieš fašizmą. Tai daugiausiai del mūsų principų, kaip katalikų ir krikščionių." Ir toliau jis sakė: "Mes apgailestaujame bažnyčių deginimą ir tam tikrų žmonių mirtį. Bet geriau turėti neturtinę bažnyčią, kuri yra tikrai krikščioniška. Jūs galite būti tikri, kad baskų tautininkai stovės su jumis tol, kol nebus išnaikinti fašistai."

Tas parodo, kad Ispanijoje vargingi tikinti katalikai žmonės eina su visa liaudžia prieš fašizmą. Jie apgali tas bažnyčias, kurios karo lauke būna sudegintos. Jie sutinka, kad liaudis turi teisę atimti nuo kunigų ir bažnyčių milžiniškus turtus. Taiigi, ir Amerikų nepavyks "Draugui" sukurstyti katalikai darbininkai prieš Ispanijos liaudį. Katalikai sužinos tiesą, kad Ispanijos liaudies kovotojai nėra nei žvėriški, nei plėšikai.

Katalikų Draugas.

Philadelphia, Pa.

Pataisymas Dėl "Laisvės" Pikniko Philadelphia Apylinkėse.

Aprašydamas "Laisvės" pikniką, buvau pažymėjęs apie "stiklų pavogimą." Vėliau da-girdau, kad žmonės būk kalbą, kad daug matę jaunuolių, kurie mėtė stiklus į vandenį, kiti buvo užkabinti medžiuose, — visokių kalbų buvo girdima. Aš nuo savęs pataisau tą pranešimą, vietoj "500 stiklų pavogė," turėjo būti pasakyta: "500 stiklų dingo."

Pirm "Laisvės" pikniko viename Republikonų Pašelpinio Klubo piknike Mikolaičio darže, klubičiai nutvėrė du jaunuolių, kurie buvo susikrovę daug stiklų į užpakalį mašinos jau vešties, bet klubičiai pastebėjo, apklūde juos ir atėmė. Šitoki elementai ir vagia stiklus arba juos naikina.

"Laisvės" pikniko baro darbininkai sako, kad labai sugabiai dirbo drg. Malkaitis iš Eastono. Daug buvo apleista darbininkų nepažymėtų, nes nebuvo galima visus atsiminti nepasižymėjus. Atleiskite. A. J. S.

Sunkėja Hitlerininkų Letena
ant Ūkininkų

BERLYNAS. — Nazių valdžia uždraudė daržoves ir vynuoges bei vyną pardavinėti kitaip, kaip tik per valdišką agentūrą, ir tik nusistatytomis (žemomis) kainomis.

PAŠTINĖ "GEROVĖ"

NEW YORK. — Vietiniai paštai per paskutinius tris mėnesius turėjo 23 ir pusę nuosimčio daugiau įplaukų negu pernai per tuos pačius mėnesius. Paštų valdžia sako, kad tai esą ženklas "pagerėjusių laikų."

Apsirengę valdžios milicijos uniformose, Ispanijos premjeras Largo Caballero (trečias iš kairės) ir užsienio ministeris Alvarez del Vayo (su akiniais), atsilankė karo fronte Guadarrama kalnuose.

IVAIRUMŲ PUSLAPIS

Regėjimo Naikintojai, Žmonių Nuodytojai

Kuriuose tik daiktuose yra medinio alkoholio, visi jie nuodingi. Nuodingiausią plačiai naudojamą produktą Amerikoje dirba du Pontų kompanija, kuri taipgi gamina paraką ir kitokią amuniciją.

Tas du Pontų produktas yra vadinamas "Zerone", vartojamas automobiliuose "nuo užšalimo." Svarbioji "Zerone" dalis yra nuodingiausias, labiausia koncentruotas medinis alkoholis, kaip atrado Rush Medicinos kolegijos profesorius Wm. D. McNally iš Chicagos. Jis moksliniais bandymais štai ką patyrė apie tą medinį alkoholį:

"Medinis alkoholis gali dasigauti ir kraują per odą arba per plaučius (įkvėpus jo garus)... Žmonės apanka nuo įtraukimo į plaučius medinio alkoholio garų, nuo lekeriavimo alaus kubilų, šėpų, grindų, rakančių" ir kitko, kur lekerij (šellake) naudojama medinis alkoholis. Tepliočiai (malioriai) kartais į keletą dienų tiek gauna medinio alkoholio per savo plaučius bei per odą, kad jiems pradeda svaigti ir skaudėti galva, jie ima vemti, aptemsta jų regėjimas, arba jie visai apanka ir neretai miršta.

Dr. McNally paduoda tiesioginiai įam žinomos tokius atsitikimus:

Vienas 53 metų darbininkas visai apako, padirbęs tik 3 dienas, bevalydamas "šellaką" nuo senų rakančių ir paskui juos išnaudojo "šellakuodamas" lekeriu, padirbtu su mediniu alkoholiu.

Kitas tepliočias netyčio mis paliejo gorčių medinio alkoholio ant savo drabužių ir į čeverkykus; jis tuoj nusirengė, bet laukė, iki savaimi išdžius; ir į kelias dienas po to visai apako.

Vienas farmerys apako, bebraukdamas sau kojas su mediniu alkoholiu po du kartus kasdien per mėnesį.

Paskutiniai laikais nuo medinio alkoholio ypač nukentčia automobilių garažų darbininkai.

Tokius dalykus patyrė ir kitas mokslo vyras, Dr. R. R. Sayre apie "Zerone" ir medinio alkoholio produktus apskritai.

Pavojus gaminantiems bei naudojančioms medinio alkoholio dirbiniams žino valdiška Jungtinių Valstijų Sveikatos Tarnyba. Jo žalingumą taipogi atžymi New Yorko valstijos Darbo Departamentas savo raportuose.

Visi žinovai sutinka, jog nenuodingas grūdų alkoholis galėtų visur pramonėje pavaduoti medinį alkoholį (moksliškai vadinama "methanolium"). Bet medinis alkoholis yra daug pigesnis, ir jo naudojimas užtikrina didesnius pelnus pramonininkams. Todel kapitalistinė vyriausybė tyli, ir leidžia mediniu alkoholiu nuodyti ne tik 2,000,000 darbininku Amerikoje, bet ir dar daugelį pašalinį žmonių. S. B.

SMEGENŲ DIDUMAS IR GABUMAI

Daugiausia smegenų, kiek patirta, turėjo Turgenėvas, garsus rusų rašytojas. Jo smegeninė buvo 2,030 kūbiškų centimetrų.

Turgenėvo raštai pasižymi nepaprastu kalbos lengvumu, aiškumu ir vaizdingumu. Daugelis literatūros kritikų sako, kad dar niekas nerašęs tokiu tobulu stilium kaip Turgenėvas.

Amerikietis rašytojas, kalbėtojas ir politikas Daniel Webster turėjo 2,000 kūbiškų centimetrų smegenų.

Smegenys Napoleono, filosofo Kanto ir muzikos kompozitoriaus Beethoveno taip pat buvo daug didesnės negu vidutinio žmogaus.

Šią vasarą Amerikos Smithsonian Instituto pasiūsti tyrinėtojai surado vienoj Aleutų saloj, ties Alaskos, makaulę talpinusią 2,000 kūbiškų centimetrų smegenų. Ta makaulė priklauso necivilizuotam ar pusiau-laukiniam žmogui, kuris ten gyvenęs keli šimtai metų atgal.

Amerikos Nacionalis Muzejus turi 16,000 galvų kiaušus įvairiausių tautų žmonių, ir didžiausia smegeninė iš jų visų tai vieno "necivilizuoto" buriato iš Sibiro.

Amerikiečių vyrų smegenys vidutiniai yra 1,450 kūbiškų centimetrų, o moterų — nuo 1,250 iki 1,300 kūbiškų centimetrų.

Bet pasauliniai žinomo anglų poeto Byrono ir francūzų rašytojo Anatolio France'o smegenys buvo kur kas mažesnės negu vidutinio amerikiečio.

Tai gi nesididžiukite savo kepurės "saizo" didumu. Gabumai priklauso ne vien nuo smegenų dydžio, bet ir nuo jų kokybės, o ypač nuo jų išlavimo.

K.

TURTAI VANDENYJE

Viena kubikinė Atlantiko okeano mylia yra verta 5 milijonų dolerių, taip rodo padaryti bandymai.

Ethyl Dow kompanija (Wilmington, North Carolina) ima iš jūrų vandens brominę. Per metus laiko iš vienos ketvirtainės mylios, 76 pėdų gilumoj, vanduo tapo pervarytas per brominę pumpas ir išimta mineralų už \$73,094,600. Iš vandens išimama apie 13 mineralų ir chemikalų, bet brominė daugiausia — apie 15,000 sv. kasdien. Net ir truputis aukso tapo išskirta iš vandens kompanijos laboratorijoje.

Jeigu vieton 76 pėdų gilumos, paimt visą mylią gilumo, tai per metus laiko iš jūrų vandens galima būtų ištraukti už \$5,000,000,000 įvairių mineralų ir chemikalų.

(Bromine vartojamas fotografijų industrijoje ir medicinoje).

ORO ATMAINŲ "UŽBURTAS RATAS"

Lietingumas ir tuli kiti oro reiškiniai Jungtinėse Valstijose keičiasi kas 23 metai ir juo labiau kas 46 metai, — kaip jau nuo senai spėja tuli mokslininkai. Tos oro atmainos neina visados į vieną pusę. Po tam tikro laikotarpio oras, tartum kolui ratu, vėl sugrįžta į vidutinį savo "normalų" stovį.

Taip kartojasi ir sausros šiauriniuose — centraliniuose plotuose Jungtinių Valstijų kas 23 metai, ypač kas 46 metai, sako Smithsonian Instituto mokslininkas Dr. C. G. Abbot. Savo nuomonę jis tvirtina laikomais užrašais apie Didžiųjų Ežerų vandens lygmalą kiekvienais metais nuo 1837 metų. Beveik šimtmetiniai rekordai rodo, jog gale kiekvienų 23 metų tų ežerų vandens lygmuo buvo faktinai nupuolęs taip jau kaip ir per pastaruosius 1934 ir 1936 sausros metus.

Bet iš kur pareina tie oro skirtumų laikotarpiai? Iš to, jog saulės spinduliavimo stiprumas mainosi kas 23 metai, juo labiau kas 46 metai, sako tie patys žinovai. Tačiau dar niekas negali išaiškinti, dėl kokių priežasčių saulės spinduliavimai pakyla, nupuola ir vėl pakyla tokiais "metračiais."

PEKINAS-PEIPINGAS, SENOJI CHINIJOS SOSTINĖ

Chinai moka ne tik gražiai baltinius skalbti bei "čap-sui" gardžiai išsuti. Jie yra viena iš pačių seniausių civilizuočių tautų. Tiesa, jų civilizacija iki paskutinių laikų nebuvo tokia mechaniska, kaip Amerikos ar vakarų Europos. Užtat rankdarbiai ir pusiau-mėniskiečiai amatai Chinijoje yra labai augštai išsivystę, galbūt, augščiau ir plačiau negu bet kurioj kitoj šalyj šiais laikais.

Chinija turi ilgą eilę didmiesčių; daugumoj jų yra jau įvesta naujoviški įrenginiai: elektra, žibinamasai, dujos, elektriniai gatvekarai, auto-busai ir kt., nors dar netruksta ir žmonių traukiamų vežimukų, "rikšų."

Vienas iš įdomiausių Chinijos didmiesčių tai senoji sostinė Pekinas. Pastaraisiais laikais jis tapo perkrikštytas į "Peipingą."

Pekine yra pastatyta daug gražių viešbučių. Mieste nemažai matyt automobilių. Jie daugiausia vežioja turistus, svečius iš Europos ir Amerikos.

Pekinas turi daug augštųjų mokyklų. Vienos yra įsteigtos dar imperijos laikais, kitos vėliau. Jas lanko desėtkai tūkstančių chinų jaunuolių. Mieste randasi daugybė puikių istorinių paminklų senosios chinų kultūros ir meno bei dailės: rūmai — palociai, artistiški šventiniai, astonomijos observatorija (įsteigta dar 1660 metais) ir tt.

Viešasis, visiem prieinamas Pekino knygynas turi

Žmonės Didėja

Kelių Amerikos augštųjų mokyklų užrašai rodo, kad to paties amžiaus studentai dabar yra vidutiniai dvim coliais didesni negu buvo jų tėvukai, įstodami į tuos pačius universitetus ir kolegijas.

Norvegijoje imami armijon vyrai 1925 m. buvo 1 coliu ir penktadaliu abelnai augštesni, negu 1887 metų naujokai to paties amžiaus.

Panašiai padidėjo vidutinis naujokų augštis Holandijoje, Švedijoje ir Danijoje. O Italijoje naujų rekrutų ūgis pakilo apie 1 colį.

Naujieji Vokietijos kareiviai taipgi yra augalotesni, negu buvo kelios dešimtys metų pirmiau, nežiūrint, kad jie gimę labai skurdžiam kariniame laikotarpyje.

Kodel žmonės šiais laikais, bendrai imant, užauga šiek tiek didesni, negu seniau (nors ir čia yra skaitlingų išimčių)? — Patys šio klausimo tyrinėtojai negali tikrai atsakyti. Bet viena svarbi šio reiškinio priežastis bus bene ta, jog žmonės sužinojo apie svarbą ir reikala šviežią daržovių, vaisių ir čielų grūdų miltų, apie iš jų gaunamus būtinus vitaminus, ir šiek tiek daugiau apsišvietė, kas liečia vaikų auklėjimą. S. L.

SENAS MIESTAS KUBANIAUS SRITYJE

Jau trys metai vedama kasinėjimas seno miesto liekanų ir vis surandama naujų dalykų.

Šiais metais pavyko surast liekanas namų, kurie aiškiai parodo, jog gali būt 2,500 metų senumo. Gyvenamas namas susideda iš trijų kambarių, kurių vienas buvo šildomas pečiu, o kitas ugnivietė. Namo sienos nuplintos iš molio; taipgi ir grindys molinės. Kitas namas buvo atrastas, kuris tarnavo kaip molinių indų dirbtuvė. Pagal miera, technika ir visą išvaizdą tie namai stebėtinai panašūs į šių laikų tos apylinkės namus.

Tarpe griuvėsių tapo atrasta dals rankinių malūnų, taipgi ir staklių liekanos. Bet svarbiausio gyventojų užsiėmimu, matomai, buvo indų išdirbystė. Net ir šiais laikais indų išdirbystė to krašto gyventojų yra pargarsėjus visoj Kubanijos apylinkėje, ačiū gerai rūšiai molio.

Viso buvo surasta 1,535 daiktai. Tarpe radinių buvo daiktų su graikiškais užrašais ir ženklais, kas rodo, jog prekyba ar apsimainymas produktais ėjo su graikų išdirbėjais.

Kaip Atsirado Pirmoji Bulvė Lietuvoje

LANDIEJŲ "SVEIKATINIAI" SPINDULIAI

Ne tik tiesioginiai saulės spinduliai, bet ir skaisti dienos šviesa rudina ir gadina istorinius dokumentus bei rankraščius muzejuose ir knygynuose. Tą daro ne visi šviesos spinduliai, bet vadinami ultra-violetiniai.

Ilgai buvo manoma, kad ultra-violetiniai spinduliai, reikalingi sveikatai ir augimui, būk negalį pereiti per paprastą lango stiklą vidun. Bet naujesnieji patyrimai parodė, kad jų dalis pereina ne tik per uždarą langą, ale ir per antrus stiklus, po kuriais laikomi istoriniai rankraščiai muzejuose ir darto tuos dokumentus.

Apsaugot istorinius rašinius nuo ultra-violetinių spindulių veikmės dabar tapo išrastas skirtingas stiklas. Jis, kaip sakoma, "iškošia" tokius spindulius, tai yra atitveria juosius, ir tuo būdu saugoja raštus.

Naujasis stiklas yra truputį rožavos varšos ir praleidžia abelnai visus šviesos spindulius, ir per jį daiktai yra lygiai matomi, kaip per paprastą gerą stiklą.

Bet štai kas stebėtina. Nors "dokumentų" stiklas yra specialiai pagamintas, kad pastotų kelią visiem ultra-violetiniam spinduliui, tačiau ir jis negali pilnai to padaryti. Trys nuošimčiai tų spindulių vis tiek prasiveržia ir per šį stiklą. Bet jis apsaugoja istorinius rankraščius 97 nuošimčiais, ir šiuo atžvilgiu yra labai naudingas.

Čia gera žinia ir tiems, kuriems nerūpi jokių popierių apsaugojimas. Jūs gaunate šiek tiek ultra-violetinių spindulių, reikalingų sveikatai, savo kambarių per langą, nors saulės tiesioginiai nešviestų į jį. Bet, suprantama, geriau yra jų gauti lauke tiesiai iš saulės.

O Dr. Roger S. Estey išrado tokią smarkią elektrinę gyvsidabrio garų lempą, kad jina per 84 valandas duoda tiek šiu "sveikatos spindulių," kaip karščiausiuose kraštuose saulė per ištisus dvejus metus.

V.

"Gudrus Kaip Žaltys" Tai Nelabai Gudrus

Žmonės pasakoja, kad nuodingi žaltiai esą smarkūs "kaip žaibas," kuomet jie šoka gilt žmogų ar gyvulį; ir tokie žaltiai kaip "barškučiai" (rattlesnakes), girsdai, kertą savo auką, kaip geras saulys iš šautuvo. Bet tai yra tik įsivaizdavimas.

Tyrinėtojai iš Jungtinių Valstijų Biologinės Apžvalgos atrado, kad ir smarkiausi žaltiai, norėdami ką įgilt, nepašoka visu savo kūnu.

Kirsdami jie paprastai tik ūmai išsitiesia iš susirietimo tokio pavidalo kaip raidė S. O kai žaltys būna susiraitęs lyg dešra, jis kirsdamas smarkiai ištiesia tik

Kai kas mano, būk Lietuvos žmonių vyriausiu mitybos daiktu bulvė buvo per šimtmečius metų. O tai ne. Bulvė į Europą buvo parvežta iš Amerikos. Lietuvon ji pateko daug vėliau, negu į kitus Europos kraštus.

Siemet sukako 130 metų, kai pirmoji bulvė įkėlė savo koją Lietuvon. Apie tai M. Valančius kadaise rašė:

"Pilypas Brazdauskas, Salantų parapijos, Nasrėnų sodžiaus pasituris ūkininkas, metuose 1806, pavasarį, iš Klaipėdos parvažiavęs, tarė savo šeimynai: "Šitai pirkau Klaipėdoje septynias bulves. Vokiečiai sako, jog tai yra iš Amerikos parvežtos, labai naudingos ir skanios. Mergaitė, paimk lėkštę ir sugrąižyk vieną — paragausime ir suprasime, ar tiesą vokiečiai sako." Mergaitė tuojau sugrąižė vieną žalią bulvę, Pilypas ir visa šeimyna su druska pasisūdydymai kando, bet praryti negalėjo. Petras, Pilypo sūnus, tarė: "Et, negut vokiečiai jas gali valgyti, o ne žmonės?" Pilypas liepė duoti kiaušius — ta bežiūrint vieną suėdė. Pilypas atsiliepė: "Penkias likusias pasodinkit daržę; kad patys negalėsime valgyti, bent kiaušius pašersime." Mergaitė tuojau daržę pas namą ir susodino. Išdygus stebėjosi naujosios žolės lapais ir laiškais. Tą pat metą rudeniop atvažiavo iš Liepojos vokiečių linų pirkti. Tam Brazdauskas tarė: "Pirkau kelias bulves, bet nežinau, kaip su jomis elgtis?! Pamokyk mane." Vokiečys atsakė, jogei vėlai rudeni reikia jos rauti; norint valgyti — reikia jos virti ar kepti, bet žiemą laikyti arba rūsyje arba kambaroje it batvinius. Pavasarį anksti sodinti, bet retai. Pilypas gavęs rudeni iš penkių bulvių trisdešimt tris, keleta išvyrino ir vėl ragavo, atlikusias sėklai pasiliko.

"O jogei bulvės yra apvalios, kaip ropės, dėl to jas oraminė roputėmis. Kitur jas vadina bulvėmis, dar kitur dūlėmis, jerčiukais, pumpučiais. Užrašiau tai, kad būtų žinoma, kaip nesenai tas žemės vaisius įvestas mūsų krašte."

Žmonės pasakoja, kad nuodingi žaltiai esą smarkūs "kaip žaibas," kuomet jie šoka gilt žmogų ar gyvulį; ir tokie žaltiai kaip "barškučiai" (rattlesnakes), girsdai, kertą savo auką, kaip geras saulys iš šautuvo. Bet tai yra tik įsivaizdavimas.

Tyrinėtojai iš Jungtinių Valstijų Biologinės Apžvalgos atrado, kad ir smarkiausi žaltiai, norėdami ką įgilt, nepašoka visu savo kūnu. Kirsdami jie paprastai tik ūmai išsitiesia iš susirietimo tokio pavidalo kaip raidė S. O kai žaltys būna susiraitęs lyg dešra, jis kirsdamas smarkiai ištiesia tik

Paryžius, spal. 8.—Policija padarė kratas visuose 28-se fašistų centruose neva "socialės partijos".

Klykiantieji Korpusai

Linards Laicens. Iš latvių kalbos vertė Džugas.

(Tąsa)

Sargas atrakino kameros duris, užriko sustojusiems:—Šalin nuo durų!—ir įleido ten Atalą. Paskui nutrynė ant lentelės prie sienos skaitlinę 8 iš aštuoniolikos ir jos vietoj parašė 9,—taigi kameroj devyniolika etapninkų.

Atals žengė kelis žingsnius ir sustojo, nes kameroje nepripratusiai akiai buvo taip tamsu, kad nieko negalėjai įžiūrėti.

—Na, ko stebies, ko stebies. Neįklausiau! Eikš toliau, sėskis!—šaukė iš gilumos kameros, tarsi iš po žemės kažkokis sunkus, beveik pasityčiojantis balsas.—Užtaisyšim pypkę!

Tai reiškė, kad kalbintojas laukė iš jėgusio tabokos ar papirosų. Bet Atals to neturėjo nė kvapo. Kalėjimo raštinėj jis buvo ne tik išmatuotas ir aprašytas, bet ten buvo atimta jo neturtinga piniginė, užrašų knygelė, pašeilė galas ir peilis, kas kameroj turėti buvo uždrausta. Bet nei papirosų, nei tabokos jis neturėjo, todėl kalbintojo balsas daugiau ir neatkartojto savo kalbinimo.

Tiktai po valandėlės Atalo akis pradėjo priprasti prie kameros tamsumos ir apšvičios. Tuo tarpu jis jau keletą kartų buvo iškamantinėtas apie suareštavimą ir etapo priežastis. Jis padėjo kažkur prie sienos ant žemės sulankstęs ploščių ir atsisėdo ant jo, nes čia jokių kedžių nebuvo. Pasirodo, kad ir kiti sėdėjo ar tai ant nešvaraus pilko grendimo, ar ant tokių pat nešvarių maišų, kurių spalva nuo grendimo spalvos niekuo nesiskyrė.

Pirmas išklausinėjimas ir žodžiais pasikeitimas greitai pasibaigė.

Kriminalistai, matydami, kad įėjusis ne jų ir kad jo pažastė visai tuščia, tuoj atstojo ir tėsė ar tai savo pertrauktus pasikalbėjimus, ar vaikščiojimą po kamera, ar stovėjimą prie durų krypių; kiti, politiniai, revoliucionieriai ir atsitikimai areštuoti pradėjo po truputį kalbėti apie įėjusį, arba mėgino ir su juo arčiau susipažinti, klausinėdami apie įvykius laisvėje, jei etapninkas buvo nesenai iš laisvės, arba duodami jam patarimus ir paaiškinimus, jei čionykštę tvarką mažai pažino. Bendrai toks buvo etapo kameroj pirmųjų santykių bruožas.

Kai viskas maždaug aprimo ir Atalo atsiradimas jau buvo priimtas kaip praejęs kasdieninis faktas, tada iš pačio tamsiausio kampo išėjo ir prisėdo prie jo mėlyna darbininko bliuzke ir aprintu švarku apsitaisęs, šviesia žokeika ant

akių užsitraukęs jaunas vyras. Jis padavė Atalui ranką ir tarė tylių balsu:

—Ar pažįsti? Kuo tu dabar vadini? Atalas išsiūrėjo į jaunuolį, kuris šale jo atsisėdo, ir tuoj pažino, nežiūrint to, kad dabar buvo užaugusi gana tanki tamsi barzdelė ir dėvėjo akinus. Atals vos nesusuko: Greifan, tu! Bet tas, visa tai numatydamas, paspėjo sulaikyti už rankos ir pridėjo pirštą prie lūpų, tylėjimo ženklą. Po to jis tarė:

—Mane dabar vadina Jekabu Andriejaus sūnum Putrinu. Esu iš Katlakalnio valsčiaus. Supranti, ką tai reiškia? Dabar esu pakeliui į Liepoją, kur pastatys prieš kažkokį šnipą. Jei tas pasakys mano tikrąjį vardą, tai pančiai neišvengiami ir penkiolika metų—kaip vikis ant delno. Bet jei ne, manau Jonines švęsti anoj pusėj!

Atals savukart papasakojo, kaip jis pateko ligi čion ir kaip jau mokosi priprasti prie savo tikrojo vardo, nors dar pilij prie žandarų vos nesuklupo, vos nepasivadinavo Jekalu.

Pasakotojas prisiminė procedūrą, kuri buvo su juo padaryta viename pilies koridorių kambaryje: kaip kurie matavimai, išvaizdos aprašymai ir pirštų bei delnų nuospaudos popieryje atitinkamose grafose. Ant rankų dar matėsi violetiniai dažai, kuriuose žandaras buvo įspaudęs jo delnus ir kiekvieną pirštą atskirai, paskui rūpestingai nuspaudžiant popieryje. Jis išsiūrė nosinę, užspjovė ant delnų ir pradėjo nutrinti dažus, kurie visai nenusitrynė. Vaikščiojant kameroj du jaunuoliai kriminalistai pažvelgė ir viens jų tarė:

—Matomai, katorga laukia.

Su Augustu Greifanu jis buvo darba- vėsis 1905 metais nelegalėse kuopelėse kaip propagandistas, nors artimesnės asmerinės pažinties juodviejų tarpe nebuvo, kas dalyko labui ir nebuvo reikalinga. Legaliai dažniau buvo susitikę Kesnerio valgykloj, Gironų gatvėj ir įvairiuose vaidinimuose Altonovoj ir kitur. Greifans arba Putrinš paaiškino Atalui kaip kuriuos kalėjimo papročius ir dalykus, supažindino su kameros sąstatu tiek, kiek pats keletą dienų suspėjo jį pastebėti ir patirti. Atalui, kai pirmą kartą čia patekusiame, tai buvo neblogai; bet ypač jis buvo patenkintas tuom, kad Greifans turėjo cukraus, arbatos, indus,—žodžiu, būtiną kalėjimo turtą.

(Daugiau bus)

Kauno Liaudžiai Artinasi Nauja Kova Sąryšij su Fašistų Planuojama 17 Milijonų Paskola

Fašistinė Kauno savivaldybė ruošia penkių metų planą Kauno buržuazijai visokių patogumų įtaisyti. Tam reikalui, kaip "Liet. A." 28 rugpjūčio pranešė—bus užtraukta miestui 17-milijonų litų paskola.

Kągi fašistai rengiasi Kaune įtaisyti?

a) Gatvių nutiesti už 500,000 litų; kartu su šaligatviais, keltais ir tt. gatvių padaryti už 2,650,000 litų; parkų įtaisyti, aikščių, skvėrų; įrengti turgavietėse halių už 2,910,000 litų; gatvių judėjimui prakasti tunelį už 1,000,000 litų; naują rotušę pastatyti už 1,600,000 litų; pastatyti 16-ką mokyklų už 3,500,000 litų; pirkti žemės miestui praplėsti, turgavietėms įrengti, Ežeriečio durpyno gelžke- liukui, garažams įtaisyti, pigių būtų kolonijoms statyti ir tt.—viso žemės pirkti už 1,600,000 litų; Ežeriečio durpyną tobulinti ir gelžke- liuką pastatyti už 220,000 litų; garažų, dirbtuvės ir autobusų pastatyti už 1,000,000 litų; pigių namukų darbininkams statybai išleisti kasmet po 100,000 litų, viso 500,000 litų.

Viso šiems ir įvairiems smulkesniems darbams atlikti fašistai planuoja už- traukti Kauno miestui 17 milijonų paskolą, kuri, esą, amortizuotųsi per 10-15 metų. Kyla klausimas, kas pa- dengs paskolą jai amorti-

zuojantis? "Lietuvos Zi- nios" įrodinėja, kad Kauno miesto viešosios įmonės vei- lia be pelno, t. y. duoda de- ficitą. Lygiai taip pat su de- ficitais veiks ir skvėrai, parkai ir kt. įmonės. Taigi paskolą turės padengti Kau- no miesto gyventojai mokes- čiais. Tų naujų mokesčių bus paliesti ir sunkia našta apkrauti: smulkieji sklypų savininkai, mažų namukų savininkai, smulkieji krau- tuvininkai, amatininkai ir DARBININKAI. Sklypų sa- vininkai, krautuvinių ir kt.—jau ir dabar moka vos pakeliamus mokesčius mie- sto savivaldybei ir koncesi- nėms įmonėms (elektra ir k. t.). Vykdamas penkme- tinį planą priartės ir galū- tinas terminas įsivesti ka- nalizaciją—taigi: už kanali- zaciją ir vandentiekį mo- kėk, už gatvę mokėk, už skvėrą mokėk ir taip be ga- lo. Darbininkai gyvena tie- siog lūšnose, rūsiuose, mo- kėdami namų savininkams už kambarėlį, kaip kišenę—15-20-30 litų. Nuo šių metu pradžios savivaldybė įvedė darbininkams naujus mo- kesčius—būtų nuomos nuo- šimtį.

Pavyzdžiui darbininkas uždirba 350c. į dieną. Namų savininkui už 2 kamb. ir virtuvėlę sumoka 45 lit. į mėnesį. Savivaldybei už tuos 2 kambarėlius ir virtuvę jis turi sumokėti 18 litų ir 18 centų į mėnesį.

(Daugiau bus)

Cachinui ovacijas. Nepatin- ka fašistui, kad kongresas turėjo apčiuopiamą antifa- šistinį pobūdį.

Kaune ispanų antifašis- tams aukos teberenkamos. Nesenai streikavę Lampė- džių Nemuno pėkrantės vie- šųjų darbų darb. buvo su- rinkę streiko fondui 166 li- tus. Streikui užsibaigus, ne- sunaudotus pinigus pasky- rė: 80 litų Liet. politikali- niams ir 80 litų ispanų anti- fašistinei kovai.

Burgos, Ispan., spal. 8. — Per pustrėcios valandos bombarduodami lėktuvų bombomis Bilbao, fašistai sakosi išžudę apie 300 liau- dies frontiečių.

PRANEŠIMAI IŠ KITUR

EASTON, PA.

ALDLD. 13 kuopos susirinkimas atsisub nedėlio, 11 d. spalio, 1936. Taston Baking Co. svetainėj, 36 N. 7th St. Prasišė kaip 2 val. po pietų. Draugės ir draugai, visi bukte šime susirinkime, nes yra daug svarbių reikalų apsvartymui. Talpi tu- rėsime išrinkti delegatus į 6-to ap- skricio konferenciją Atsiveskite ir naujų narių. — Sekr. (238-239)

CLEVELAND, OHIO.

Subatoj, spalio 11 dieną, TDA, 11 kp. rengia šokių naidai Tom Mooney ir 11-tai kuopai. Parengimas įvyks 10 d. spalio kaip 7:30 val. vak., Lietuvių Darbininkų Svetainėje, 920 E. 79th St. Šiame parengime kalbės drg. Sandberg, Komunistų Partijos kandidatas į Kongresmanus, kuris buvo areštuotas Fremont, Ohio, už prakalbų sakymą. Tai visi netelkė į šį parengimą ir sužinosite, kodėl jis buvo areštuotas. Turėsime gerą orkestrą šokiui. Tiekietas iš kalno 10c., prie durų 15c. Bus ir "Door Prizes".

(237-238)

CLEVELAND, OHIO

T.D.A. lietuvių 11 kuopa rengia šokių su programa naidai Tom Mooney ir 11-tai kuopai. Parengimas įvyks 10 d. spalio kaip 7:30 val. vak., Lietuvių Darbininkų Svetainėje, 920 E. 79th St. Šiame parengime kalbės drg. Sandberg, Komunistų Partijos kandidatas į Kongresmanus, kuris buvo areštuotas Fremont, Ohio, už prakalbų sakymą. Tai visi netelkė į šį parengimą ir sužinosite, kodėl jis buvo areštuotas. Turėsime gerą orkestrą šokiui. Tiekietas iš kalno 10c., prie durų 15c. Bus ir "Door Prizes".

(237-238)

PATERSON, N. J.

ALDLD 84 kuopos susirinkimas įvyks spalio 10-tą, šeštadienio vakare, 7 val. Bakanausko svetainėje. Vi- si nariai būkite laiku, nes turime daug svarbių dalykų aptarti ir nariai užsimokėję duokles, gaus naują kny- gą "Gamta ir žmonės".

P. Sakat, sekr.

IŠ LIETUVOS

12.IX Kauno policija va- kare ir naktį autobusais ir sunkvežimiais siuto prie- miesčiuose: Alekseje ir Vi- liampolėj. Gatvėse visur buvo viešosios policijos bū- reliai.

Areštuotas darb. Greb- liauskas.

Hitlerio Provokatorių Mokykla

Lietuvos laikraščių prane- šimu — Gestapo (Hite- rio politinė žvalgyba) Ber- lyne, Hamburge, Leipzige ir Dortmundėje steigia "polici- jos institutus," kuriuose bus ruošiami agentai - provoka- toriai.

Provokatorių uždaviniai vykdyti revoliucionierių ei- šėse—šnipai privalės išstu- lijuoti Markso, Lenino, El- gelso ir kt. veikalus, įsidė- nėti marksistinės ideologi- jos dėsnius. Be to turėsia išstudijuoti visų politinių partijų programas ir atmin- tinai žinoti žymesniųjų re- voliucionierių ir teoretikų vardus. Baigę teoretikų iš- mokslinimą — kandidatai į provokatorius imsis prakti- kos—seksią opozicinę spau- dą ir studijuosią revoliuci- nių partijų taktiką.

O toliau — bylas fabri- kuos.

Statuto Komisija Posėdžiauja

10.IX susirinko posėdin "seimo" statuto k-sija per- žiūrėti pastabas del "seimo" statuto projekto. Pastabų antepatiekė tik 9 "seimo" na- riai. Ministerių kabinetas

taip pat įnešė savo nurody- mų.

Minėtame posėdyj, kaip kontrolieriai dalyvavo ir kabineto nariai, nors jie į komisiją neįeina: Čaplikas, Lozoraitis, Šilingas, Putvin- skis.

Tą pačią dieną įvyko ant- ras tos komisijos posėdis 19-tą valandą. Svarstė tas pat pataisas.

Šeštadienį dar projektas su pataisomis nebaigtas. Šeštadienio komisijos posėdį kontroliavo Čaplikas, Klai- nės gubernatorius Kur- kauskas, ministerių kabine- to reikalų vedėjas Mašalai- tis ir kt.

Statutas ir su pastabomis ir pataisomis lieka toks pat. Fašistai jau iš anksto žino, kad "seimas" jį tikrai pri- ims.

300 Darb. Streikas Alytuje

Darbo rūmų laikraštis "Darbas" praneša, kad 6-IX sustreikavo 300 darbininkų Alytuje, kurie dirbo prie til- to statybos. Darbininkai rei- kalauja iš stambių Lietuvoj rangovų Ilgovskio, Stunge- vičiaus ir Urbono—pakelti atlyginimą.

Zydų laikraštis "Folks- blat" iš 11-IX praneša, kad streikas tebesitęsia.

V. Gustainis, parvažiavęs iš Briuselio taikos kongre- so, "Lietuvos Aids" smar- kiai užsipuola kongreso daugumą, kad ji pabrėžus tam tikras tendencijas, kam raudonėji plojė Ispanų an- tifašistams, kam kėlė Fran- cijos komunistų delegatui

LIETUVIŲ LIAUDIES TEATRAS

STATO SCENOJE VEIKALĄ, PARAŠYTĄ KAZIO ALYTOS

"Ant Bedugnės Krašto"

TRIJŲ VEIKSMŲ VAIZDELIS IŠ LIET. LIAUDIES GYVENIMO

PER DU VAKARUS

Sekmadienį, Spalio 11 Dieną

Pradžia 4:30 Val. Po Pietų

PO VAIDINIMUI BUS ŠOKIAI IKI VĖLUMAI.

Šeštadienį, Spalio 17 Dieną

Pradžia Lygiai 8-tą Val. Vakare.

PO VAIDINIMUI BUS ŠOKIAI IKI VĖLUMAI.

ABEJIEMS ŠOKIAMS GRIEŠ GERA ORKESTRA

Abu Vakarus Vaidinimai Įvyks

UKRAINŲ SVETAINĖJE

101 GRAND STREET

BROOKLYN, N. Y.

Įžanga Del Vaidinimo 50 ir 75 Centai. Vien Tik Šokiams 35 Centai.

Telefonas: Humboldt 2-7964

DR. J. J. KAŠKIAUČIUS

530 Summer Ave., arti Chester Ave.
NEWARK, N. J.

Nėra valandų sekmadieniais.

VALANDOS: 2-4 ir 6-8.

Reumatiški Skausmai

Reumatiški skausmai yra prašalinami labai greitai vartojant Deksnio mostj, kuri turi galingą pajėgą šildyme, kaip sūslės spindu- liai, išvaro lauk reumatiškus skausmus. Klauskite taip:—

Dekens Ointment

Aplaukite šimtus laišku su padėkavonėmis iš skirtingų pasaulio kraštų, kuriems pagelbėjo.

PASARGA: Jeigu nori aplankyti tikrąją Deksnio Galingą Mostj ir pasekmes, tai visada klausk taip: DEKENS OINTMENT ir neklau- sykite nei jokių kitų pasiūlymų, kad kas ir siūlytų. Visada žiūrėkite, kad rašytų DEKENS OINTMENT, tai tik tada aplauksite tikrąją Deksnio Galingą Mostj. Garantuojame palengvinimą ar pinigus grą- žiname.

P. DEKENS,

P. O. Box 352,

Hartford, Conn.

Lietuvių Anglių Kompanija

Pirmos klasės anglis, geriausios rūšies ir pilnas svoris—2000 svarų tonas, tal legumilškas svoris. Prista- tojime greit ir įsų namus. Prašome įsitęmyti adresą ir telefono.

Telefonuokite: EVERGREEN 7-1661

arba užsikite pasikalbėti į ofisą
Kampus Union Ave. ir Grand St.
485 Grand St., Brooklyn, N. Y.

TRU - EMBER COAL COMPANY

485 Grand Street

Brooklyn, N. Y.

(LIETUVIŲ ANGLIŲ KOMPA NIJA)

Telefonas: EVERGREEN 7-1661

Lietuviai, Ispanijos Liaudies Draugai, Šio Vakaro 5 Val. Būkit Union Sq. Demonstracijoje Isp. Žmonių Paramai!

Pentadienio vakaro 5-tą valandą, 9 spalio, visi Ispanijos demokratijos šalininkai, visi liaudies draugai ir fašizmo priešai skubins padėti darbo įrankius šapose, sustabdyti mašinas, kad kuo anksčiau, tuojau po darbui, pribūti į UNION SQUARE, NEW YORKE. Čion bus milžiniška demonstracija Ispanijos liaudies paramai, kuri prieš viso pasaulio valdančiosios klasės apginkluotą fašizmą didvyriškai atsilaiskė tris mėnesius. Ji yra pasiryžęs geriau žūt kovoj, negu pasiduoti fašizmo vergijon.

Kas Rengia Demonstraciją?

Rengėjų yra daug. Jų skaičiui randame Ispanijos Demokratijos Draugus, kuriems vadovauja vyskupas Robert Paddock ir jų eilėse randasi profesorius John Dewey, George Soule, Oswald Garrison Villard, W. W. Norton ir kiti.

Prisidėjus yra Darbo Unijų

Komitetas, kuris atstovauja 105 A. F. of L. unijas. Tarpautinis Darbininkų Apsigynimas su savo kuopomis.

Komitetas Kovai Prieš Fašizmą Ispanijoje. Amerikinė Prieškarinė Priešfašistinė Lyga.

Ispanų Priešfašistinis Komitetas, kuris atstovauja 45 organizacijas.

Francūzų Liaudies Frontas. Kalbės žymūs bažnytiniai, taikos ir darbininkų organizacijų kalbėtojai. Demonstraciją remia visos progresyvos spėkos.

Drauge liaudies gerovės ir demokratijos mylėtojai! Ši vakarą jūs neturite prakilti nės pareigos, kaip dalyvavimas demonstracijoje parėmimui Ispanijos liaudies, kuri veda žūt-būtiną kovą už savo, o sykiu ir viso pasaulio liaudies reikalus. **BŪKITE VISI 5 VAL. VAKARO UNION SQ., PRIE 16th ST. IR BROADWAY, NEW YORKE!**

gus draugė. Jos lietuvių kalbos žinojimas turi būti pavyzdžiu kitiems mūsų jaunuo-liams. J. Visockis — žydo rolėje gyveno tikrai. Geras iš jo artistas.

Jonuko rolę vaidino drg. Mantuškaitė. Ji atliko gerai. Tik apsirėngimas perdaug prastas. Onos rolę vaidino Bagdonienė, Motiejaus rolę suvaidino drg. J. Lazauskas ir Balt-raus — P. Baranauskas. Mano supratimu, jie gerai atliko.

Manau, kad aktoriai nepyk už tūlas pastabas. Ona turėtų kiek rečiau kalbėti, Motiejus — garsiau kalbėti.

Šis pirmas pasirodymas mūsų Lietuvių Teatro mėgėjų padarė labai gerą įspūdį. Tas patsai veiklas ir toje pat svetainėje bus vaidinamas dar du vakarus: **sekmadienį, 11 d. spalio, 4:30 val. po pietų ir šeštadienį, 17 d. spalio, 8 val. vakare, toje pat svetainėje — 101 Grand St.**

Reikėtų, kad Brooklyno publika skaitlingai atsilankytų į būsimus vaidinimus ir paremtų rengėjus. Kreditas priguli Valencijai už sumokimą ir aktoriams už išsilavinimą. Norintieji matyti veiklą, būkite laiku, nes paskirtoj valandoj vaidinimas prasideda.

"L." Rep.

Bedarbių Tarybos Vakaras Pavyko

Praeitą šeštadienio vakarą Bedarbių Tarybos Williams-burgo skyrius turėjo parengimėl savo kambariuose ant Ten Eyck St. Susirinko įvairios publikos įvairių tautų ir visi gražiai linksminosi.

Buvo ir programa: gražiai sugrąžino tris kavalus smuiką lietuviams žinomas gabus smuikininkas Antanas Raišys pianu akompanuojant A. Depsiutei. Jų muzika susirinkusiems labai patiko. Taipgi smagiai paskambino ant balalaikų keturi draugai: Lazauskas, P. Kalvelis, ukrainas Ozarko ir dar vienas, kurio pavardės neteko sužinoti. Šokiama smagiai gražino du jauni muzikantai — smuika ir armonika.

Drg. Browderio Radio Kalba Palies Jaunimo Klausimą

Šį vakarą, 9 spalio, kaip 10:45 val., drg. Earl Browder kalbės per radio nacionalinę skalę. Jo tema bus: "Prašymas Amerikos Jaunimui", kurioj išdėstys jaunimo problemas ir Komunistų Partijos platformą — jaunimo klausime.

Tai labai svarbi tema kaip jaunimui, taip ir suaugusiems. New Yorke kalba bus perduota per stotį WJZ, 750 klcs. Prašome atsiskirti.

Pilieti, Šiandien ir Ryt Yra Paskutinės Dienos Registracijai!

Jeigu šiandien arba ryt ne-užsiregistruosite balsavimams, tai negalėsite dalyvauti ateinančiuose rinkimuose. Taigi, visų komunistų ir simpatikų pareiškiant užsiregistruoti ir užsirašyti komunistais balsuotojais.

Nuvykus į registracijos būdukes, reikia pasirašyti vardą ir pavardę tam tikrojo knygoje — tai registracija. Tada gautat užsirašymo (enrollment) blanką. Toj blankoj pastatykite X ratelyje po kūju ir pjautuvu, Komunistų Partijos ženklu, ir tuomi patampat pilnu komunistų balsuotoju. Enrollment yra tam, kad galėtum dalyvauti kitų rinkimų nominacijose.

Šiandien registracijos būdukes atdaros nuo 5 iki 10:30 val. vakaro, o ryt bus atdaros nuo 7 val. ryto iki 10:30 val. vakaro.

Kostumerski Kriaučiai Organizuoja

Galima pasidžiaugti, po trijų metų streiko laimėjimo kriaučiai priprato prie unijos ir skaitlingai lanko 1-mo lokalo susirinkimus. Organizatoriaus A. Hoffman raportavo, kad nuo 15-tos šio mėn. prasidės žieminis vyriškų drabužių sezonas, tad prieš atidarymą turi įvykti visų dirbtuvių susirinkimai, diskusavimai apie pakėlimą algų. Visi kaip vienas juose būkite.

Antras org. raportavo, kad dabar kriaučiai organizavimo darbas eina labai plačia papėde, apima visus didesnius miestus, tad gabesnius unijos veikėjus siunčia į kitas kolonijas darbuotis.

Pakeltas klausimas suvienijimo abiejų lokalių, garmentiečių su amalgameitų. Darbas pavestas komisijai.

Pieno išvežiojų Unijos delegatas kreipėsi į kriaučius, kad nepirktų pieno, kol nebus uždėtas ant bonkos unijos ženklas. Sakė, kad dabar eina platus organizavimo darbas. Borden Co. turi 16,000 išvežiojų, o tik 1,000 priklausė unijoj. 1932 m. gaudavo \$7 į savaitę. 1934 m. pradėjo rašytis į uniją, tad pėdės buvo pakeltos iki \$15 į savaitę. 49 darbininkai tapo prašalinti nuo darbo už organizavimą į uniją.

Kaimietis.

Iš Liet. Amerikos Piliiečių Kliubo Susirinkimo

Antradienį įvyko Lietuvių Amerikos Piliiečių Kliubo kvartalinis susirinkimas savo

svetainėje, 280 Union Ave. Jis buvo gan skaitlingas.

Susirinkime padaryta keletas gerų nutarimų, aptarta eilė organizacijos reikalų. Tarp kitko, Kliubas nutarė pasiųsti delegatus į Amerikos Lietuvių Kongreso Brooklyno Skyriaus konferenciją, kuri įvyks 22 d. lapkričio, LAPK svetainėje.

Kaip jau žinia, kliubas turėjo nesmagumo su gėrimo laisnėmis. Dabar turi ala laisnes ir stengiasi gauti deginėjimo laisnes. Manoma, kad ir jos greitai bus gautos. Kliubas turi gražią ir parankią užėigą, kur galima susitikti ir pasidalinti mintimis.

Narys.

AIDIEČIŲ DOMEI!

Draugės ir draugai choristai ir visi tie, kurie turėjot paėmė platinimui Aido Choro parangimą "Kavos Kantatos" tikiety — malonėkite gražinti tikietus ar pinigų šį vakarą (spalis 9), "Laisvės" svetainėje.

Pareng. Komisija.

GARSINKITĖS SAVO BIZNĮ DIENRASTYJ "LAISVĖJE"

PRAMOGOS BROOKLYN, N. Y.

Šeštadienį, 10 d. spalio (Oct.), Bedarbių Taryba rengia vakarą su programa. Po programos bus šokiai. Ateikite Pasilinksinti ir paremkitė bedarbius. Bus 52 Ten Eyck St. Pradžią 8 val. vakare. (238-239)

REIKALAVIMAI

Reikalinga mergina arba moteris dirbti restuarante ir Beer Garden, mokėtis nuo \$10.00 iki \$18.00 į savaitę, nereikia, kad būtų patyrusi. Kreipkitės po No. 148 Grattan St. kampos Varick Ave., Brooklyn, N. Y. Tel. Pulaski 5-9826. (236-238)

RANDAVOJIMAI PASIRANDAVOJA FORNISIUOTI KAMBARIAI

Pasiranduoja fornišiuoti kambariai šildomi garu. Gali gyventi ir vedusi pora. Renda \$20.00 į mėnesį už kambarį. Valgį galima pasidaryti ant vietos, nes yra atskira kuknė. Namas randasi pusė bloko nuo krantų. Paremdavojame taip pat po vieną kambarį su dviem lovom tinkamą gyventi dviem vyram ar dviem merginoms. Del daugiau informacijų, šaukite telefonu — Sheepshead 3-9559, arba užėikite asmeniškai.

IG. SVILAINIS,

165 Irwin St., Manhattan Beach, Brooklyn, N. Y. (222-245)

BROOKLYNO LIETUVIAI GYDYTOJAI

Dr. J. S. MISEVIČIUS
270 BERRY STREET

VALANDOS:
12—2 p. p.
6—8 vakare
Tel. Evergreen 8-8707

Dr. JOHN WALUK
161 NO. 6th STREET

VALANDOS:
8—10 ryte
1—2 p. p.
6—8 vak.
Sventadieniai susitarus
Tel. Evergreen 8-9229

Dr. ED. W. ŽUKAUSKAS
1114 FOSTER AVENUE

VALANDOS:
1—2 p. p.
6—8 vakare
Ir pagal sutartį
Tel. Mansfield 6-8787

DR. ALDONA ŠLUPAS
(ŠLIUPAITĖ)
179 SO. 2nd STREET
BROOKLYN, N. Y.

VALANDOS:
nuo 1 iki 2 po piet
nuo 6 iki 8 vakarais
Sėkmadieniai — susitarus.
Tel. Evergreen 7-7110

Dr. A. PETRIKA
(DANTŲ GYDYTOJAS)
221 SO. 4th ST.

VALANDOS:
9—12 ryte
1—8 vakare
Pentadieniai uždaryta
Tel. Evergreen 7-9105

Dr. BLADAS K. VENCIVS
(DANTŲ GYDYTOJAS)
499 GRAND ST.

VALANDOS:
9—12 ryte
2—8 vakare
Tel. Stagg 2-0706
Namy, Republic 9-3040

A. VELICKOS ir O. DEGULIENES

Naujai Moderniškai Įtaisytas

RESTAURANTAS

"Laisvės" Name 417 Lorimer St., Brooklyn

Gaminama visokie valgiai lietuviško ir Amerikoniško stiliaus, mėsiški ir pieniški; kasdien skirtingi ir švieži. Pavyzdzinga švara, greitas ir prielankus patarnavimas.

Atdara anksti rytą iki vėlai vakaro kasdien. Prašome įsitęmyti antrašį ir užėiti.

LORIMER RESTAURANT

417 Lorimer Street Brooklyn, N. Y.

Telephone: Evergreen 8-9770

J. GARŠVA

Graborius (Undertaker)

Laidotuvių Direktorius
Išbalzmuoja ir laidoja numirusius ant visokių kapinių; par-samdo automobilius ir karietas veselijoms, krikštynomis ir pasivažinėjimams.

231 Bedford Avenue
Brooklyn, N. Y.

BERN. J. SHAWKONIS

(ASAUNAS)

NAUJAS

LIETUVIS GRABORIUS

IR BALSAMUOTOJAS

LAISNIUOTAS

New York ir New Jersey

Valstijoje

Graborystės reikale visada jums mielai patarnaus pigiai.

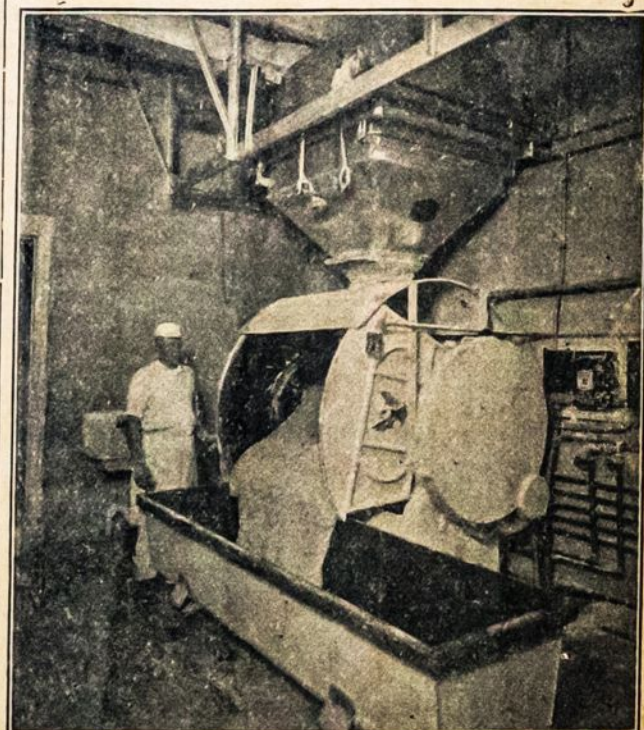
306 John Street

Harrison, N. J.

Telefonas: Harrison 6-1693

VARPO KEPTUVĖ

36-42 Stagg St. Tel. Stagg 2-5938 Brooklyn, N. Y.
Varpo Keptuvės Kėksai Vestuvėm ir Parėm Yra Skaniausi.

Čia Parodoma Dalis Varpo Keptuvės, Kur Kepama duonos: rūgšti ruginė, saldi ruginė, čielų kviečių, čielų rugių, seničiam duona, balta duona, Calch ir raisin duona. Taipgi kepama roliai ir bandukės. Puikiausias pasirinkimas skaniausių kėksų-pyragų: Pineapple Cake, Apple Cake, Cheese Cake, Coffee Cake, Butter Cake, Bunke ir Spice Cake. Stollen, Doughnuts, Pies, Pasteries, Apple Turnovers ir Jelly Rolls.

Siunčiame duoną per paštą į kitus miestus, specialiai greitai pristato. Ant jūsų pareikalavimo, suteiksime informacijas apie svorį ir kainas.

Antrašas: 36-42 Stagg Street, Brooklyn, N. Y.

Saugokit Vaikus Nuo Automobilų Gatvėse

Tyrimas nelaimių, įvykusių šių metų birželio, liepos ir rugpjūčio mėnesiais, parodo 53 mirtis ir 2681 sužeidimą gatvėse vaikų jaunesnių 16 metų amžiaus. 1935 metais tuo pat laiku buvo 65 mirtys ir 2820 sužeidimų. Taigi, šiemet buvo mažiau 12 mirčių ir 139 sužeidimų.

Iš užmuštųjų 21 buvo 6 metų ir mažesni. 20 užmušta tarp 6 vakaro. 16 iš jų tapo užmušti staigiai išbėgus į gatvę.

Sulyg tų skaitlinių atrodo, kad laikotarpis tarp 3-6 vakaro yra pavojingiausias vaikams. Taipgi 6 metų amžius yra pavojingiausias. Ir bėgimas skersai gatvės be atidaro yra žalingiausia praktika. Tėvam, prižiūretojui ir motoristam reikia bŭt atsargiems. Lai būna vaikai ant šaligatvių, parkuose, žaislavietyse arba žaidimui paskirtose gatvėse. Trafiko Stotis "L."

Šeštadienį ir Sekmadienį Komunistų Rinkliava

Spalis 10 ir 11, nuo 9 ryto iki 11 vakaro, visi komunistai privalo nueiti į savo sekcijos raštinę ir gauti dėžutes bei instrukcijas parinkimui aukų Komunistų Partijos Rinkimų Kampanijai, kuri labai kenčia del stokos finansų. Williams-burge sekcija yra 234 Broadway, antram augšte.

Visi simpatikai kviečiami padėti. Neišgalintieji dalyvauti rinkime, prašomi sulyg išgalės patys paaukauti rinkėjams, kurie aplankys namus ir parengimus.

K.

Lankėsi "Laisvėje"

Ketvirtadienį aplankė "Laisvės" įstaigą draugai Rožė ir V. Černauskai iš Rochester, N. Y. "Laisvės" skaitytojai ir žymūs to miesto veikėjai lietuvių organizacijose. Su jais buvo d. Čnės giminaitė Biruta Adomėniūtė-Smith, brooklynietė, dabar gyvenanti Woodhavene.

Pabuvoję keletą dienų pas Birutos motiną, kuri šiuo tarpu serga, taipgi aplankė savo dd. Bekėsius, svečiai vyks į Boston ir apylinkę, pas gimines ir draugus, o iš ten atgal į Rochesterį.

Rep.

Iš Vaidinimo Veikalo "Ant Bedugnės Krašto"

Trečiadienį, 7 d. spalio, Ukraiņu Svetainėje, 101 Grand St., Brooklyne, atsibuvo pirmas vaidinimas triveiksmio K. Alytos veikalo "Ant Bedugnės Krašto." Jis sumokytas artisto Valencio. Vaidino aktoriai iš Lietuvių Liaudies Teatro grupės, kuri Brooklyne neseniai susiorganizavo.

Veikalo turinys imtas iš Lietuvos. Turtingas ūkininkas Juozas tingi dirbti — girtuokliauja. Jo sūnus Jurgis paseka tėvą, vagia javus ir eina tėvo pėdomis. Duktė — Ona taipgi ūžia, blaškosi ir namus skriaudžia, o paskui pabėga su pianu akompanuojant A. Depsiutei. Jų muzika susirinkusiems labai patiko. Taipgi smagiai paskambino ant balalaikų keturi draugai: Lazauskas, P. Kalvelis, ukrainas Ozarko ir dar vienas, kurio pavardės neteko sužinoti. Šokiama smagiai gražino du jauni muzikantai — smuika ir armonika.

Pirmas aktas atidengia charakterius; čia atvyko ir karčiarninkas Berkus, į kurio vežimą, vienas nuo kito besislėpdami, Juozas, Jurgis ir Ona krauna grūdus, kiaušinius — naikina namus.

Antras aktas atsibūna Berkus karčiarninkas, kur geria sūnus Jurgis, pribūna girtas tėvas, kurį dar daugiau nugirdo Berkus ir išgauna iš jo už 5 rublius 300 rublių vekselį. Ant pabaigos čia pribuvo Magdė, kuri apkulė savo vyrą ir žuliką karčiarninką.

Trečias aktas perstato, kaip Juozas, pragėres savo sveikata, mirtinai serga, namuose vargas, Ona pabėgus, Jurgis kur tai laukuose rastas negyvas, Jonukas nežinia kur gyvena, Magdė kremtasi. Pribūna Berkus, kad iš namų išmetus Juozą. Bet tuom kartu tėvai gauna nuo sūnaus Jonuko laiską ir 500 rublių. Tėvas miršta. Tokis, tai veikalo turinys. Jis vadinamas "liaudies" veikalu, bet jame yra didelis prieš-žydiškumas, tikslus antisemitizmas.

Dabar kas del aktorių. Juozas rolę vaidino J. Nalivaika, Magdės — A. Jeskevičiūtė, Berkus — J. Visockas, tai vyriausios rolės veikale. Jie visi labai gerai atliko. Nalivaika — senas aktorius, patyręs, žino, kaip ant scenos reikia gyventi. Jeskevičiūtė — jauna draugė, bet stebėtinai gerai atliko motinos rolę. Nežinant jos, manytum, kad kokia tikrai to amžiaus Lietuvos moteris, gi tikrumoje Amerikoje au-

Republic Liquor Store

(Lietuviškas Monopolis)

persikėlė į naują vietą

Naujas Adresas: 415-17 Keap Street

Skersai gatvę nuo Republic Teatro

• • •

Vieta didesnė, gražesnė ir padauginta įvairumu degtinių, vyno ir kitokių gėrimų

TEL. EVERGREEN 7-2089. LIC. L72